

20 Δεκεμβρίου 2016

Η ηγετική φυσιογνωμία του Π. Πατρών Γερμανού

Ορθοδοξία / Μορφές

Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Μεταλληνός, Ομότιμος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Παν/μίου Αθηνών (+2019)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2gQjKpr>]

Η φρόνηση του Γερμανού φανερώθηκε σε όλο της το μεγαλείο στη Συνέλευση της Βοστίτζας, τέλη Ιανουαρίου 1821. Εκεί φάνηκε ότι η υλική οργάνωση του κινήματος, παρά τις προσπάθειες, ήταν ακόμη αναίμακτη και υποτυπώδης. Στις μυστικές αυτές συνεδριάσεις ήλθαν σε αντιπαράσταση η σύνεση και ο ανεπίκαιρος ενθουσιασμός, η λογική της πείρας και η υπεραισιοδοξία. Ο Γερμανός με το χειμαρρώδη και παράφορο στην υπερβολή του Γρηγόριο Δικαίο-Παπαφλέσσα, πρωτεργάτη και ήρωα και αυτόν του Αγώνα. Έχοντας έλθει πρόσφατα στο Μωριά ο Παπαφλέσσας, εφοδιασμένος με χρήματα και πολεμικό υλικό, δημιουργούσε «με την παράφορη συμπεριφορά του, με την υπεραισιοδοξία και τις υπερβολές του ανησυχία και ταραχή στους κατά τόπους μεγαλοαστούς, προκρίτους και αρχιερείς, που – όπως ορθά παρατηρεί ο κριτικότετος Απ. Βακαλόπουλος – έπαιζαν με το κεφάλι τους».

Δεν είναι αδιάφορο, ότι ο φιλικός Π. Σέκερης στις 18 Ιανουαρίου προειδοποιούσε τον Παπαφλέσσα: «Γενού μετριώτερον ορμητικός και μην αποφασίσης ποτέ απροστοχάστως, διά να μην λάβης αιτίαν να μετανοήσης...». Ο Παπαφλέσσας παρουσίασε στη Βοστίτζα τα πάντα έτοιμα, με ένα ενθουσιασμό τόσο ανεδαφικό, που δίκαια κατατρόμαξε τους προκρίτους και αρχιερείς, ώστε ο Γερμανός να του πει με αγανάκτηση: «πού πολεμοφόδια; πού όπλα; πού χρήματα πολυάριθμα; πού στρατός πεπαιδευμένος; πού στόλος εφοδιασμένος; Όποιον αρχηγόν έχομεν, διά ν’

αντιπαλαίση το τρομερώτατον θηρίον της οθωμανικής αυτοκρατορίας... ας φέρωμεν, αδελφοί, ενώπιόν μας μίαν στιγμήν την καταστροφήν της Πελοποννήσου (το 1769), μ' όλον ότι τότε εφάνη και στόλος ρωσικός, όστις ήταν δείγμα τουλάχιστον ότι έλαβε ενοχήν η ρωσική αυτοκρατορία· αλλ' εις την εποχήν ταύτην οποία δείγματα θετικότητος έχομεν, διά να πιστεύσωμεν όσα λέγει ο Δικαίος και όσα γράφει ο Υψηλάντης;»

Είναι πράγματι γεγονός, ότι η επιμονή του Δικαίου -καρπός μιας «παράλογης» ηρωικότητας, που κατευθυνόταν από την καρδιά και όχι το λογικό, έκαμε ως ένα σημείο και τους προκρίτους να κινηθούν. «Αναμφιβόλως, αν δεν ενεφανίζετο ο Παπαφλέσσας τας παραμονάς της ενάρξεως της επανάστασεως και αν δεν μετεχειρίζετο παν μέσον, διά να εκραγή η θρυαλλίς, ήν έφερε κάτω από τα ηρωικά του ράσα, επανάστασις δεν θα εγίνετο και η ελευθερία δεν θα επανήρχετο εις την χώραν» (Τ. Γριτσόπουλος). Δικαιολογείται όμως απόλυτα και η στάση του Γερμανού, που τήρησε στάση γνήσιου ποιμένα και ηγέτη που έχει συνείδηση της ευθύνης του για την ασφάλεια του ποιμνίου του και τις συνέπειες κάθε αλόγιστης και βιαστικής ενέργειας. Αναζητεί - και δίκαια - τις ορθές προϋποθέσεις για την έναρξη του αγώνα. Κρίνοντας εμείς εκ των υστέρων τα πράγματα, είναι εύκολο να βρίσκουμε οποιεσδήποτε αφορμές για κριτική των προσώπων εκείνων. Αν όμως μεταφερθούμε στη θέση τους, θα μπορέσουμε να εκτιμήσουμε πιο αντικειμενικά τις ενέργειές τους και να αποφύγουμε κάθε ιδεολογική θεώρηση ή χρήση της ιστορίας. Είναι γνωστή, άλλωστε η απάντηση που έδωσε ο Γερμανός αργότερα στον Ουγγροβλαχίας Ιγνάτιο, που του χλεύαζε τα γράμματα σαν αμαθή και παράλογα, συνιστώντας του να αναπαυθεί, γιατί δεν θα φέρει αποτέλεσμα: «Εγώ, αδελφέ, είχον και ανάπαυσιν και δόξαν και πλούτον, αρχιερατεύων εις τας λαμπράς Πάτρας εν καιρώ της εξουσίας των Τούρκων, αλλά κατεφρόνησα πάντων τούτων και προέκρινα μετά των λοιπών ομογενών κακουχίαν επ' ελπίδι κοινής ωφελείας της πατρίδος, χωρίς να έχω ποτέ ιδιαιτέρως σκοπούς ιδιωφελείας».

Δύο μήνες αργότερα ο Γερμανός πρωτοστάτησε στην ύψωση της σημαίας της επανάστασης στην Πελοπόννησο, ευλογώντας τον αγώνα των ραγιάδων. Βέβαια ότι ο Γερμανός μαζί με τους άλλους προκρίτους της Αχαΐας ύψωσε την επαναστατική σημαία (λάβαρο) στις 25 Μαρτίου στη Μονή της Αγίας Λαύρας, είναι λαϊκός θρύλος. Είναι γνωστό σήμερα, ότι η επανάσταση ξεκίνησε σε διάφορα μέρη της Πελοποννήσου σχεδόν ταυτόχρονα, βάσει σχεδίου, στις 23 όμως Μαρτίου, ενώ είχαν προηγηθεί μικροσυρράξεις αρκετά ενωρίτερα. Η λαϊκή όμως πίστη για την πανηγυρική ύψωση της σημαίας από το Γερμανό αποτελεί λαμπρή επιβεβαίωση της θέσης του στην εθνική συνείδηση, αλλά και στην ενότητα και συνεργασία όλων των ηγετών, και μάλιστα των εκκλησιαστικών στην επανάσταση,

η οποία υπήρξε γεγονός πανεθνικό και πανελλήνιο. Ο Γερμανός έγινε σύμβολο του αγώνα και σαν τέτοιο λειτούργησε στην παλλαϊκή συνείδηση. Είναι πάντως αλήθεια, ότι η πορεία των γεγονότων διέλυσε κάθε δισταγμό και στους περισσότερους και όχι αδικαιολόγητα επιφυλακτικούς.

(συνεχίζεται)

<http://bit.ly/2h52rB1>